

Oponentský posudek práce Ireny Pulicarové Postava svatého Václava v českém dramatu v 19. a 20. století.

Práce Ireny Pulicarové by mohla být dobrou kapitolou do nějakých českých „Stoffe der Literatur“, neboť sice sleduje postavu svatého Václava v českém dramatu 19. a 20. století, ale ve skutečnosti se zabývá jeho obrazem od staroslověnské legendy z poloviny 10. století až do dnešních dnů. Aby mohla posoudit obraz vytvářený dramatiky, snaží se ve 2. kapitole své práce nejprve rekonstruovat jeho obraz z legend a kronik i z pozdější historiografie, sleduje vývoj představ o svatováclavské ideji i o svatováclavském dědictví. Celkem zbytečně připojuje i kapitolu o pohledu současných historiků, která není relevantní ke zkoumanému tématu, neboť poslední drama, o němž autorka pojednává, se zcela jistě o výsledky historického bádání neopírá.

Ve 3. kapitole pak se pokouší posoudit, jak dalece materiál poskytuje možnost dramatického zpracování, jak je možno z něho vytěžit dramatický konflikt. Dochází k závěru, že „sv. Václava si lze představit jako hrdinu výsostně dramatického“. Trochu mne zklamalo, že se diplomantka nezabývá problematikou dramatického ztvárnění postavy světce hlouběji, ačkoli by měla k dispozici jistý odrazový můstek jak v Lessingově úvaze o křesťanské truchlohře, tak v studii Otokara Fischera *La tragédie sainte* či dokonce ve stati svého vedoucího práce *Světce jako dramatický hrdina* (Divadelní revue 1993, č. 4, str. 18-26). Tím potlačuje i zajímavý dramatický aspekt, vyvěrající z možného rozporu mezi religiozitou světce a sekulárním postavením vládce.

Ve 4. kapitole Kníže Václav jako dramatická osoba probírá diplomantka chronologicky vybraná dramata, ale materiál ji donutil, aby sem zařadila i Lindovu *Zář nad pohanstvem*, která by spíše patřila mezi inspirativní prameny. Informuje nás, že „ve fondech knihoven lze nalézt záplavu dramát, pojednávajících o sv. Václavu“, ale sama se rozhodla omezit se na díla těch autorů, kteří byli významnými dramatiky, literáty nebo se věnovali profesionálně divadlu. Tuto strategii je možno přijmout, i když osobně nevidím žádný důvod pro zařazení Eliáškové *Knížete Václava*. Spíše bych podotkla, že právě hry, které nezůstaly součástí dramatického kánonu, by mohly přinést zajímavé svědectví o dobových vztazích ke svatováclavskému tématu (zcela jistě by stálo zato posoudit vše, co vzniklo kolem svatováclavského milénia). Vybraná díla více méně renomovaných autorů (Mácha, Tyl, Vrchlický, Langer, Zavřel, Lom, Preissová, Durych, Jariš – a zmíněná Věra Eliášková) pak podrobuje rozboru, který se ovšem nikterak nedotýká ani postavení dramát v kontextu autorova díla, ani spojitostí se společensko-politickým

kontextem, což právě odpovídá mému pocitu, že jde o kapitolu určenou pro Stoffgeschichte. Netěží totiž ani ze sekundární literatury věnované jednotlivým dílům, nezabývá se vůbec jejich divadelními realizacemi a jejich místem v dramaturgii českých divadel.

V 5. kapitole pak diplomantka resumuje své postřehy a dochází k poměrně banálnímu zjištění, že „divadelní autoři ... vyprávějí skrze Václavův osud svůj vlastní příběh, který je zároveň osobitým obrazem myšlenkového světa jich samých i doby, v níž žijí“. Bohužel právě problémy promítání česko-německého konfliktu do dávné minulosti autorku pramálo zajímá a velmi povrchně vnímá i problematiku konfesionální.

Vcelku je možno říci, že diplomantka splnila nároky, které máme na diplomovou práci, ale nikterak je nepřekročila. Nepochybují ovšem, že v rozpravě dokáže třeba zařadit Vrchlického Bratry do kontextu Šubrtovy dramaturgie nebo objasnit, co znamená její charakteristika doby jako bolestných chvil (str.40) a její bolestné rozpornosti (str. 59). Velmi bych stála o to, aby diplomantka objasnila, jak si vykládá přípis, který našla ve výtisku Lomovy hry (str. 66) a vyložila co je to „poetické, ba násádlé výrazivo“ a „nadužívání ukazovacích zájmen“ (str. 74).

Práce je solidní, je psána živým jazykem, prohřešků nacházím málo a chyby se dají lehce napravit (jako například zkomolený název Balbínova díla na str. 21). Doporučuji tedy práci k obhajobě.

27. ledna 2006

Prof. PhDr. Eva Stehlíková